

מחקר של מכון ירושלים לחקר שווקים קובע:

הממשלה מעבירה מיליארדים למשפחות החזקות

בנייר עמדה שפורסם היום, "מכון ירושלים לחקר שווקים" בחן את הריכוזיות שבמשק וגילה כי הממשלה שלכאורה מתנגדת לריכוזיות, מממנת אותה.

"הממשלה עצמה, אשר לכאורה נלחמת בריכוזיות, היא אחראית במידה רבה לבעיה", אמר ירדן גזית, כלכלן במכון, שערך את המחקר. "מי שנהנה מזה שהממשלה משקיעה את כספי האזרחים, באמצעות המדען הראשי והחוק לעידוד השקעות הון, הם תמיד הקרובים לצלחת וכרישי המשק אשר יודעים 'לחלוב' את התכניות השונות לטובתם, ואשר עובדי הממשלה והשרים רוצים בטובתם".

עובדי ממשלת ישראל, פקידיה ושריה מעבירים את כספי משלמי המסים בדרגות חברתיות-כלכליות בינוניות וחלשות לקבוצות העסקיות השולטות במשק ויוצרים כמו ידם את הריכוזיות ואת הפירמידות.

המלצות מכון ירושלים לחקר שווקים

מתוך כוונה לחזק את הכלכלה, את היצוא ואת הפריפריה, מעבירה הממשלה מיליארדים רבים של כספי ציבור לחברות ענק אשר נמצאות בבעלות קבוצות עסקיות מעטות.

ראוי להפסיק לאלתר את כל המענקים הממשלתיים המאפשרים לעובדי ציבור להלאים את הכנסותיהם של אזרחים אחדים ולהחליט למי לחלקם.

כדי "לעודד השקעות" ולתמוך במו"פ אפשר להעניק פטור ממס חברות למספר שנים אשר ייקבע (לדוגמה, 5-8 שנים) לכל חברה חדשה במשק או לכל חברה שלא נהנתה עד כה ממענקים על חשבון הציבור, או המוכנה להחזיר מענקים שקבלה. "עלות" תכנית זו לקופת המדינה תהיה זהה לעלות המענקים היום, אולם היא תשפיע על כלל העסקים ולא על המשפחות השולטות במשק בלבד. התוצאה תהיה תנופה לכלל חברות ועסקי המשק ולא רק לכרישיו, ופיזור ההון במקום יצירת ריכוזיות על ידי הממשלה, וכן חיסכון אדיר בהוצאות ממשלה והוצאות משפטיות הקשורות בהפעלת שיקול דעת אישי על ידי פקידי הממשלה.

פירוט חלקי של ממצאי המחקר

המדען הראשי (טבלה 1)

בשנת 2009 העניק 1.25 מיליארד ש"ח. 1.7% מהחברות קיבלו 15% מהכסף.

בשלוש השנים האחרונות, למשל, **לפחות 8 חברות בשליטת סמי וילי עופר** (או בבעלות חלקית שלהם) קיבלו מענקים מהמדען הראשי: אי די אי טכנולוגיות (מכוני התפלה בשיתוף עם קבוצת דלק של יצחק תשובה), תרכובות ברום (חברת בת של כיל, אשר בשליטת החברה לישראל), מגנזיום ים המלח, טאוואר סמיקונדקטרס, לומניס, מודו, אייסקיור והליופיקס.

המדינה מכרה את אחזקותיה בחממת ניות לעופר הייטק, קרן ההון סיכון שבבעלות האחים עופר. המדען הראשי ממשיך לתת מענקים לחברות בחממה ולמעשה מסבסד את האחים עופר, אשר מחזיקים מניות בכל החברות השייכות לחממה. רשימת החברות מופיעה במחקר.

קבוצת אי די בי, של נוחי דנקנר, היא דוגמא נוספת לתופעה: טלרד נטוורקס ומכתשים מפעלים כימיים, שתיהן מקבוצת אי די בי, זכו למענקים כאלה בשלוש השנים האחרונות. בנוסף, **9 מתוך 15 החברות המוחזקות על ידי חברת כלל ביוטכנולוגיה, גם היא מקבוצת אי די בי**, זכו למענקים. רשימה במחקר.

טבלה 1: תשלומי העברה לעשירי המשק - הדגמה

מי משלם	מי מעביר	מי מקבל
מס הכנסה: נלקח מ: בינוניים וחזקים מע"מ: נלקח מ: חלשים בינוניים וחזקים מס חברות: נלקח מ: קטנות ובינוניות	המדען הראשי	אי די אי טכנולוגיות
		תרכובות ברום
		מגנזיום ים המלח
		טאואר
		לומניס
		מודו
		אייסקיור
		הליופיקס
		חממת ניות:
		ננופס
		קוראסיסט
		אי זי ס רגייקל
		גיט פרפ
		צ'קמרקס
		נקסטנין
מנטורווייב		
קורפלו		
אם ג'י וי אס		
אנזימוטק		
		טלרד
		מכתשים
		די-פארם
		טרומבוטק
		קיורטק
		מדיונד
		אנדרומדה
		ביוקין
		בריינטקט
		פרוטאב ביוקנסל
		ביוקנסל
		טאואר
	מרכז ההשקעות	מפעלי ים המלח
		כרמל אוליפנים
		נובטייד

מי מרוויח

קבוצת עופר

קבוצת דנקר

קבוצת עופר

החוק לעידוד השקעות הון (טבלה 1)

בשנת 2007, לדוגמה, לפי נתוני מינהל הכנסות המדינה, 57% מסך הטבות המס רוכזו בידי 5 חברות בלבד. העשירון העליון של החברות מקבלות הטבות זכה ל-87% מסך ההטבות.

חברות במאיון העליון של מקבלי הטבות זכו להטבות בסכום כמעט זהה לסך תקבולי המסים שהתקבלו מהן. כך מועברים מדי שנה סכומים גבוהים (4.1 מיליארד ש"ח בשנת 2006) לחברות הגדולות במשק, על חשבון אזרחים אשר אינם זוכים להטבות מס.

מרכז ההשקעות העניק מענק בסך 250 מיליון דולר לחברת טאואר סמיקונדקטרס, אשר בבעלות קבוצת עופר. חברות אחרות של קבוצת עופר זכו למענקים והטבות מהמרכז: מפעלי ים המלח, כרמל אוליפנים, נובטייד, ועוד.

כמו כן עוזרת המרכז למוזי ורטהיים ובוצת עזריאל.

סיוע ליצוא (טבלה 2)

בשנת 2009 מתוך ערבויות של 3.7 מיליארד ש"ח, 1.5 מיליארד ש"ח לחברת החשמל, כ-200 מיליון ש"ח לאל על, התעשייה האווירית והתעשייה הצבאית בגין הסכמי פרישה לפנסיה. רק כ-80 מיליון ש"ח הועברו לקרן לעסקים בינוניים ולבתי מלון. שאר הסכום, כ-1.5 מיליארד ש"ח, הועבר כסיוע יצוא לחברות ביטוח היצוא אשרא, בסס"ח וכלל ביטוח אשראי.

המדינה העניקה לחברת אשרא ערבויות בסך 1.275 מיליארד ש"ח. בחודש יוני 2010 פורסם כי החברה ביטחה עסקאות של רותם אמפרט נגב ומפעלי ים המלח, שתייהן **מקבוצת עופר**, בהיקף של עשרות מיליוני דולרים.

אולם ביטוח יצוא לטווח קצר מוצע רק על ידי חברת בסס"ח, מקבוצת הראל, וחברת כלל ביטוח אשראי, מקבוצת כלל אשר בשליטת איש העסקים נוחי דנקנר. שתי חברות אלה נהנות מפריחה בעסקים בעקבות ערבויות המדינה.

טבלה 2: סיוע לעשירי המשק - הדגמה

